

Nr 108.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående
vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.
(3:e avd.)*

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under kapitalbudgeten, inrikesdepartementet, statens allmänna fastighetsfond, punkten 2, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. för budgetåret 1948/49 beräkna ett investeringsanslag av 5 000 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 185, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 12 mars 1948, föreslagit riksdagen att

dels besluta,

a) att vid Mariebergs sjukhus i Kristinehamn skall i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen förordat förslag uppföras en ny vårdpaviljong för en beräknad kostnad av högst 1 610 000 kronor samt att härför må disponeras 1 478 000 kronor av de medel, som av riksdagen tidigare anvisats för andra och tredje etapperna av om- och nybyggnadsarbetena vid sjukhuset;

b) att vid psykiatriska kliniken i Lund skola i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen förordat förslag verkställas om- och tillbyggnadsarbeten för en beräknad kostnad av högst 1 700 000 kronor;

dels å kapitalbudgeten, statens allmänna fastighetsfond, å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48 till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. anvisa ett investeringsanslag av 259 500 kronor;

dels å kapitalbudgeten, statens allmänna fastighetsfond, för budgetåret 1948/49 till Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. anvisa ett investeringsanslag av 4 130 000 kronor;

dels ock å driftbudgeten under elfte huvudtiteln för budgetåret 1948/49 till Om- och tillbyggnad av psykiatriska kliniken i Lund anvisa ett reservationsanslag av 750 000 kronor.

Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus.**Anslag å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1947/48.**

Renovering av paviljong m. m. vid S:t Lars sjukhus. Med bifall till av Kungl. Maj:t i propositionen nr 242 till 1945 års riksdag framlagt förslag

anvisade riksdagen (skrivelse nr 420) under anslaget till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. för budgetåret 1945/46 till renovering av paviljong samt sanitära installationer i vissa personalbostadshus vid S:t Lars sjukhus i Lund tillhoppa 268 000 kronor.

Kungl. Maj:ts föreliggande förslag innebär, att för täckande av uppkomna merkostnader för ifrågavarande byggnadsarbeten å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår anvisas ett belopp av 30 000 kronor.

Uppförande av nya ekonomibyggnader å arrendegården Hunnerup under S:t Lars sjukhus. Med bifall till av Kungl. Maj:t i propositionen nr 247 till 1946 års riksdag framlagt förslag medgav riksdagen (skrivelse nr 419), att investeringsanslaget till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. finge tagas i anspråk för bestridande av kostnaderna — i propositionen beräknade till 108 000 kronor — för uppförande av nya ekonomibyggnader å arrendegården Hunnerup under S:t Lars sjukhus i Lund.

I skrivelse den 1 september 1947 har *byggnadsstyrelsen* anmält, att byggnadsarbetena vore under utförande och beräknades bliva helt slutförda under innevarande budgetår. Enligt av styrelsen med ledning av infordrade anbud verkställda beräkningar erfordrades numera härför ett belopp av 146 500 kronor, innebärande en merkostnad i förhållande till anvisade medel av 38 500 kronor.

Departementschefen har för sin del anfört.

Såsom framgår av vad byggnadsstyrelsen anfört ha de tidigare beräknade medlen för uppförande av nya ekonomibyggnader å arrendegården Hunnerup under S:t Lars sjukhus i Lund av olika anledningar, främst den allmänna stegringen av byggnadskostnaderna, visat sig otillräckliga. Jag anser mig därför böra tillstyrka, att i enlighet med styrelsens förslag ytterligare 38 500 kronor ställas till förfogande för arbetena. I samband härmed torde även medel böra anvisas för täckande av det belopp av 108 000 kronor, som jämlikt medgivande av 1946 års riksdag tagits i anspråk för arbetena av anslaget till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. Det sammanlagda medelsbehovet skulle alltså uppgå till (38 500 + 108 000) 146 500 kronor, vilket belopp torde böra anvisas å tilläggsstat II till riksstaten för löpande budgetår.

Uppförande av familjebostadshus vid S:ta Maria sjukhus. Med bifall till av Kungl. Maj:t i propositionen nr 242 till 1945 års riksdag framlagt förslag anvisade riksdagen (skrivelse nr 420) under anslaget till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. för budgetåret 1945/46 ett belopp av 372 000 kronor för uppförande av fyra personalbostäder vid vart och ett av Ryhovs sjukhus i Jönköping och S:ta Maria sjukhus i Hälsingborg. Av beloppet avsågs för sistnämnda sjukhus en summa av 196 000 kronor.

Sedermera anvisade 1946 års riksdag (skrivelse nr 209) på därom i propositionen nr 177 framlagt förslag för budgetåret 1946/47 ytterligare 36 000 kronor för viss utvidgning av personalbostäderna vid S:ta Maria sjukhus.

I skrivelse den 15 september 1947 har *byggnadsstyrelsen* — som i ärendet samrått med *medicinalstyrelsen* — upplyst, att byggnadsarbetena då nyligen påbörjats och beräknades vara i stort sett slutförda under innevarande budgetår. Med ledning av ingångna entreprenadavtal och inkomna anbud beräknade styrelsen, att arbetena skulle kunna slutföras för en kostnad av 315 000 kronor, innebärande en merkostnad av 83 000 kronor.

Departementschefen har för sin del anfört.

Såsom framgår av det anförda medtogos vid beräkningarna för de nu ifrågavarande bostadshusen vid S:ta Maria sjukhus i Hälsingborg inga kostnader för yttre arbeten. Anledningen härtill var, att man räknade med att dessa arbeten till största delen skulle kunna utföras med patientarbetskraft. Emellertid har det numera visat sig, att sådan arbetskraft icke är att tillgå. Medel måste därför anvisas för de yttre arbetena. Vidare har den allmänna stegringen av byggnadskostnaderna medfört, att de tidigare beräknade kostnaderna visat sig otillräckliga. Medelsbehovet för de yttre arbetena ha av byggnadsstyrelsen beräknats till 33 000 kronor och merkostnaden på grund av byggnadskostnadernas stegring till 50 000 kronor. Mot dessa beräkningar torde intet vara att erinra. Jag tillstyrker alltså, att ytterligare (33 000 + 50 000) 83 000 kronor ställas till förfogande för de nu ifrågavarande bostadshusen. Beloppet torde böra anvisas å tilläggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår.

Anslag för budgetåret 1948/49.

Renovering och tillbyggnad av Mariebergs sjukhus. Frågan har senast behandlats i propositionen nr 244 till 1947 års riksdag (riksdagens skrivelse nr 352). Sålunda beslöt nämnda års riksdag, att vid Mariebergs sjukhus skulle såsom en tredje etapp verkställas om- och nybyggnadsarbeten för en beräknad kostnad av 2 250 000 kronor. Härjämte anvisade riksdagen för budgetåret 1947/48 för fortsättande av den andra byggnadsetappen samt för påbörjande av den tredje etappen tillhoppa (500 000 + 600 000) 1 100 000 kronor. För genomförande av den första byggnadsetappen har tidigare av riksdagen anvisats medel å sammanlagt 2 597 200 kronor.

I skrivelse den 15 september 1947 har *byggnadsstyrelsen* — som i ärendet samrått med *medicinalstyrelsen* — hemställt, att för täckande av merkostnader för den första etappen, fullföljande av den andra etappen samt bestridande av de på nästa budgetår belöpande kostnaderna för den tredje etappen för budgetåret 1948/49 måtte anvisas (487 800 + 580 000 + 600 000) 1 667 800 kronor.

Vidare har *medicinalstyrelsen* i skrivelse den 25 februari 1947 framlagt förslag om uppförande av en ny vårdpaviljong vid sjukhuset.

Departementschefen har för sin del anfört.

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen ha de tidigare av riksdagen anvisade medlen på sammanlagt 2 597 200 kronor för den första etappen av om- och nybyggnadsarbetena vid Mariebergs sjukhus i Kristinehamn

visat sig otillräckliga. Anledningen härtill är den allmänna stegring av byggnadskostnaderna, som inträffat sedan dessa arbeten kostnadsberäknades. Då jag icke funnit något att erinra mot byggnadsstyrelsens beräkning av den härigenom uppkomna merkostnaden, tillstyrker jag, att för ifrågasvarande etapp anvisas ytterligare 390 000 kronor. Jag har icke heller något att erinra mot att 17 800 kronor anvisas för vissa ytterligare inredningsarbeten inom kyrksalen i paviljongen 1—7—4. Vad vidare angår hissarna i denna paviljong vill jag erinra om att frågan härom underställdes 1947 års riksdag i propositionen nr 244. Jag uttalade däri, att det syntes mig uppenbart, att hissar borde anordnas vid en sådan genomgripande ombyggnad, varom här vore fråga och som bl. a. innebure, att paviljongen påbyggdes med en våning till tre våningar. Då emellertid utredningen i frågan icke var slutförd vid tidpunkten för propositionens avlåtande till riksdagen, förordade jag, att det skulle få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta i ärendet, varvid kostnaderna för hissarna borde få bestridas från de medel, som redan anvisats eller då äskades för om- och nybyggnadsarbetena vid sjukhuset. Häremot framställdes ingen erinran från riksdagens sida. Genom beslut den 5 december 1947 uppdrog härefter Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att, med anlitande av de medel, som styrelsen ägde disponera för arbetena vid sjukhuset, för en kostnad av högst 80 000 kronor låta anordna två hissar inom paviljongen. I enlighet härmed bör nu för dessa hissars anvisas nämnda belopp. Sammanlagt skulle alltså för första byggnadsetappen vid sjukhuset för nästa budgetår anvisas (390 000 + 17 800 + 80 000) 487 800 kronor.

Vad beträffar de två senare etapperna av arbetena vid sjukhuset, vilka beslutats av 1946 och 1947 års riksdagar och bl. a. omfatta ombyggnad av ett flertal paviljonger, har medicinalstyrelsen nu framhållit, att det visat sig vara förenat med mycket stora svårigheter att bereda plats för de patienter, som måste evakueras under ombyggnadsarbetena. Dessa svårigheter hade endast i ringa grad minskats därigenom, att flyktinglägret i Ribbingelund tagits i anspråk för ändamålet. För att anskaffa ökade evakueringsmöjligheter har styrelsen därför föreslagit att, innan ombyggnaden av de befintliga paviljongerna påbörjades, en ny paviljong med 72 vårdplatser skulle uppföras vid sjukhuset. För egen del anser jag mig böra tillstyrka detta förslag. Den nya paviljongen är nämligen icke endast erforderlig för att bereda plats för de patienter, som under pågående ombyggnadsarbeten måste flyttas över från andra avdelningar. Sedan paviljongen fyllt denna primära uppgift, skulle den dessutom på längre sikt bliva ett värdefullt tillskott till det samlade platsantalet inom den statliga sinnessjukvården, där platsbehovet är synnerligen trängande. Jag vill vidare nämna, att jag under hand erhållit den upplysningen, att paviljongen låter sig väl infoga i den befintliga organisationen vid sjukhuset. Mot de föreliggande ritningarna till paviljongen, vilka upprättats med ledning av de förslag, som framlagts av statens sjukhusutredning av år 1943 såsom resultatet av dess undersökningar rörande den lämpligaste planläggningen av olika vårdavdelningar vid sinnessjukhusen, har jag intet att erinra. Ej heller de till 1 610 000 kronor beräknade kostnaderna för paviljongen och den erforderliga utbyggnaden av värmecentralen föranleda någon erinran från min sida.

I avvaktan på färdigställandet av nyssnämnda paviljong torde de ännu icke påbörjade arbetena inom den andra etappen samt tredje etappens arbeten böra anstå. De medel, som av riksdagen anvisats för dessa etapper,

torde, i den mån de icke utnyttjats, i stället böra användas för den nya paviljongen. Av de för den andra etappen anvisade medlen, tillhoppa 1 055 000 kronor, ha sammanlagt 177 000 kronor tagits i anspråk för uppförande av maskinistbostad och bostadshus för läkare. Återstående medel för denna etapp utgöra alltså (1 055 000 — 177 000) 878 000 kronor. Det för den tredje etappen anvisade beloppet av 600 000 kronor har ännu icke till någon del utnyttjats. Sammanlagt skulle alltså finnas disponibla (878 000 + 600 000) 1 478 000 kronor. Jag föreslår, att riksdagens medgivande inhämtas att få använda sistnämnda belopp för den nya paviljongen. Med anvisande av de återstående medlen för paviljongen torde kunna anstå till ett kommande budgetår.

Ombyggnad av Birgittas sjukhus. Med bifall till av Kungl. Maj:t i propositionen nr 177 till 1946 års riksdag framlagt förslag beslöt riksdagen (skrivelse nr 209), att vid Birgittas sjukhus i Vadstena skulle i huvudsaklig överensstämmelse med i propositionen nr 242 till 1945 års riksdag framlagt förslag i en första etapp utföras om- och nybyggnadsarbeten för en beräknad kostnad av högst 4 150 000 kronor. Av detta belopp har riksdagen under anslaget till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. anvisat, för budgetåret 1946/47 1 000 000 kronor och för budgetåret 1947/48 ytterligare 1 300 000 kronor.

Kungl. Maj:ts föreliggande förslag innebär, att för fullföljande av ifrågasvarande arbeten för nästa budgetår anvisas ytterligare 1 000 000 kronor.

Renoveringsarbeten vid Ulleråkers sjukhus. Av de i den plan för en fullständig renovering av Ulleråkers sjukhus vid Uppsala, som redovisades för 1936 års riksdag (prop. nr 68; riksd. skr. nr 318) återstår som en tredje etapp renoveringen av administrationsbyggnaderna och sjukpaviljongerna. Såsom ett första led i denna tredje etapp beslöt 1947 års riksdag (skr. nr 352), att vid sjukhuset skulle uppföras en ny vårdpaviljong för en beräknad kostnad av 2 200 000 kronor. Härav anvisade riksdagen under anslaget till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. för budgetåret 1947/48 ett belopp av 600 000 kronor.

Kungl. Maj:t föreslår nu, att för fullföljande av berörda arbete för nästa budgetår anvisas ytterligare 1 000 000 kronor.

Ombyggnads- och utvidgningsarbeten vid Furunäsets sjukhus. Med bifall till av Kungl. Maj:t i propositionen nr 242 till 1945 års riksdag framlagt förslag beslöt riksdagen (skrivelse nr 420), att vid Furunäsets sjukhus vid Piteå skulle i enlighet med av chefen för socialdepartementet i propositionen nr 281 till 1944 års riksdag förordat förslag verkställas ombyggnads- och utvidgningsarbeten för en sammanlagd kostnad av högst 1 723 800 kronor. Av detta belopp avsågos 990 000 kronor för uppförande av en ny paviljong, 668 800 kronor för ombyggnad av huvudbyggnaden och 65 000 kronor för reparationer å huvudbyggnaden. För arbetena har riksdagen

under anslaget till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. anvisat för budgetåret 1945/46 500 000 kronor och för budgetåret 1946/47 600 000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att för täckande av uppkomna merkostnader för uppförande av den nya paviljongen samt för påbörjande av ombyggnaden av huvudbyggnaden för nästa budgetår anvisas ytterligare 250 000 kronor.

Renovering och ombyggnad av köks- och tvättbyggnaden vid S:t Jörgens sjukhus. Med bifall till två vid 1945 års riksdag väckta likalydande motioner (I: 348 och II: 547) anvisade riksdagen (skrivelse nr 420) för budgetåret 1945/46 under anslaget till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. ett belopp av 675 000 kronor för renovering och ombyggnad av köks- och tvättbyggnaden vid S:t Jörgens sjukhus vid Göteborg.

På grund av den allmänna stegringen av byggnadskostnaderna har den tidigare beräknade kostnadsramen för ifrågavarande arbeten icke kunnat hållas. Uppkommande merkostnader ha uppskattats till 81 000 kronor.

Uppförande av läkarbostäder vid statens sinnessjukhus. Med bifall till av Kungl. Maj:t i propositionen nr 177 till 1946 års riksdag framlagt förslag anvisade riksdagen (skrivelse nr 209) under anslaget till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. för budgetåret 1946/47 ett belopp av 200 000 kronor till uppförande av läkarbostäder vid statens sinnessjukhus. Dessa läkarbostäder skulle uppföras vid Sundby, S:t Lars, S:ta Maria, Restads, Källshagens och Sätters sjukhus.

I skrivelse den 6 mars 1948 har *byggnadsstyrelsen* — som i ärendet samrått med *medicinalstyrelsen* — hemställt om anvisande av ytterligare medel för ifrågavarande sex läkarbostäder.

Departementschefen har anfört följande.

Såsom byggnadsstyrelsen framhållit vill det synas, som om byggnadskostnaderna för de nu ifrågavarande sex läkarbostäderna redan från början beräknats för lågt. Härjämte synas några kostnader för yttre ledningar och planering icke ha medtagits vid de tidigare kostnadsberäkningarna. Slutligen har den allmänna stegringen av byggnadskostnaderna medfört en ytterligare ökning av anslagsbehovet. Mot den av byggnadsstyrelsen nu verkställda nya kostnadsberäkningen, vilken slutar på en totalsumma av 440 000 kronor, synes mig intet vara att erinra. Jag tillstyrker därför, att för nästa budgetår för ifrågavarande sex bostäder anvisas ytterligare (440 000 — 200 000) 240 000 kronor.

Uppförande av två läkarbostäder vid Furunäsets sjukhus. Kungl. Maj:t föreslår, att bostäder skola uppföras för de av förra årets riksdag beslutade nya läkarna — en överläkare och en e. o. andre läkare — för den slutna vården vid Furunäsets sjukhus vid Piteå. Bostäderna, vilka förutsatts skola bli av de typer, som uppförts vid Sidsjöns sjukhus i Sundsvall resp.

beslutats vid S:t Lars sjukhus i Lund, ha kostnadsberäknats till sammanlagt 160 000 kronor. Beloppet har ansetts böra anvisas för nästa budgetår.

Uppförande av läkarbostad vid Frösö sjukhus. *Departementschefen* anför härom följande.

Vid ett besök, som jag nyligen avlagt vid Frösö sjukhus vid Östersund, har jag varit i tillfälle att själv konstatera de otillräckliga utrymmena inom sjukhusets administrationsbyggnad. Den ene överläkaren vid sjukhuset har sålunda icke tillgång till egen expedition utan måste för mottagning av patienter och andra göromål använda sjukhusets direktionsrum, som dessutom utnyttjas som journalarkiv. Vidare finnas icke några expeditioner för underläkarna vid sjukhuset. Jag kan härjämte vitsorda vad medicinalstyrelsen anfört angående bristen på lokaler för röntgen, tandbehandling, verksläkare, laboratorier m. m. De sålunda rådande lokalförhållandena äro enligt min mening i hög grad otillfredsställande, varför jag anser det angeläget, att ökade utrymmen ställas till förfogande. Detta skulle enklast kunna ske på så sätt, att den i administrationsbyggnaden nu inrymda förste läkarbostaden utflyttas därifrån och ett särskilt hus uppföres för förste läkaren. Jag tillstyrker därför medicinalstyrelsens förslag, att såsom en förberedelse för den förestående ombyggnaden av administrationshuset nu uppföres en sådan bostad. De beräknade kostnaderna för ifrågavarande bostadshus eller 90 000 kronor synas kunna godtagas.

Uppförande av två läkarbostäder vid Birgittas sjukhus. Med hänsyn till bristen på läkarbostäder vid Birgittas sjukhus i Vadstena och de svårigheter vid rekryteringen å de underordnade läkartjänsterna, som uppstått på grund härav, framlägger Kungl. Maj:t förslag om uppförande vid sjukhuset av två bostadshus för andre läkare. Uppkommande byggnadskostnader beräknas till sammanlagt 164 000 kronor.

Uppförande av personalbostäder vid Pärby sjukhus. Kungl. Maj:t föreslår, att vid förevarande sjukhus uppföras två bostadshus, vart och ett inrymmande två lägenheter, varvid lägenheterna i det ena huset skulle omfatta 3 rum och kök och i det andra 2 rum och kök. Kostnaderna för husen beräknas till (70 000 + 65 000) 135 000 kronor, vilket belopp borde anvisas för nästa budgetår.

Uppförande av portvaktstuga vid Furunäsets sjukhus. För uppförande av en ny portvaktstuga med telefoncentral vid ifrågavarande sjukhus beräknas i propositionen ett belopp av 75 000 kronor.

Anordnande av en brunn m. m. vid Hammars sjukhus. För tryggande av vattenförsörjningen vid Hammars sekundärsjukhus beräknas i propositionen ett medelsbehov av 40 000 kronor.

Omläggning av vissa vattenledningar m. m. vid S:t Jörgens sjukhus. För att minska vattnets lukt och smak av klor föreslår Kungl. Maj:t viss om-

läggning av vattenledningarna vid ifrågavarande sjukhus. Kostnaderna här för beräknas till 18 000 kronor. Därjämte föreslås, att den till sjukhuset gränsande fastigheten Annehill inköpes av statsverket och iordningställes för att skydda sjukhusets vattentäkt från föroreningar. Härför beräknas ett belopp av 25 000 kronor. Sammanlagt skulle således erfordras 43 000 kronor, vilket belopp borde anvisas för nästa budgetår.

Utvidgning och förbättring av vattenverket vid S:ta Gertruds sjukhus. Med bifall till av Kungl. Maj:t i propositionen nr 244 till 1947 års riksdag framlagt förslag anvisade riksdagen (skrivelse nr 352) under anslaget till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. för budgetåret 1947/48 63 000 kronor till utvidgning och förbättring av vattenverket vid S:ta Gertruds sjukhus i Västervik. Arbetena avsågo anordnande av en ny intagningsledning till vattenverket från sjön Maren m. m. för en beräknad kostnad av 33 000 kronor samt vidtagande av vissa anordningar för vattnets befriande från aggressiv kolsyra, vilka anordningar beräknats draga en kostnad av 30 000 kronor.

I skrivelse den 20 februari 1948 har *medicinalstyrelsen* framlagt förslag till vissa ytterligare arbeten vid vattenverket.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

Såsom framgår av det anförda beräknas de av riksdagen tidigare beslutade arbetena vid vattenverket vid S:ta Gertruds sjukhus i Västervik icke vara tillfyllest för att, särskilt under nederbördsfattiga år, säkerställa sjukhusets vattenförsörjning. Medicinalstyrelsen har därför nu föreslagit vissa ytterligare arbeten i syfte att öka vattentillgången i sjön Maren, varifrån sjukhusets vattenledningsverk hämtar sitt råvatten. Styrelsens förslag innebär, att förbindelse skulle anordnas mellan två högre belägna sjöar och en i Maren uttrinnande bäck, varigenom vatten skulle tillföras Maren från de båda högre belägna sjöarna. Vidare skulle vissa mindre dammanläggningar anordnas. I samband härmed föreslås dessutom utbyte av sanden i vattenverkets filterbassänger samt rensning av vissa ledningar från rost. Kostnaderna för de nämnda arbetena samt de tidigare beslutade arbetena vid vattenverket — intagningsledning och avsyrningsanläggning — beräknas till sammanlagt 110 000 kronor. Därvid har på grund av inträffade kostnadsstegringar räknats med ökat medelsbehov av 12 000 kronor för de redan beslutade arbetena.

För egen del har jag av vad i ärendet anförts blivit övertygad om behovet av att åtgärder vidtagas för att trygga sjukhusets vattenförsörjning. Då de föreslagna åtgärderna synas mig innebära en god lösning av frågan, anser jag mig böra tillstyrka, att de komma till utförande. Jämväl de övriga föreslagna arbetena tillstyrker jag. Mot de beräknade kostnaderna för samtliga arbeten vid vattenverket, 110 000 kronor, synes mig intet vara att erinra. Då av riksdagen tidigare för ändamålet anvisats ett belopp av 63 000 kronor, erfordras alltså en ytterligare medelsanvisning av (110 000 — 63 000) 47 000 kronor. Jag förordar, att sistnämnda belopp anvisas för nästa budgetår under anslaget till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.

Uppförande av vedgård vid S:t Sigfrids sjukhus. Kungl. Maj:t föreslår, att en ny vedgård uppföres vid ifrågavarande sjukhus i stället för den vedgård, som brunnit ned sommaren 1947. Kostnaderna för arbetena beräknas till 40 000 kronor, vilket belopp borde anvisas för nästa budgetår.

Elektriska arbeten vid vissa statens sinnessjukhus. I skrivelse den 24 februari 1948 har *medicinalstyrelsen* gjort framställning om anvisande av medel för elektriska arbeten vid vissa statens sinnessjukhus.

Byggnadsstyrelsen har den 20 februari 1948 avgivit yttrande i ärendet till *medicinalstyrelsen*.

Departementschefen har för sin del anfört följande.

De av *medicinalstyrelsen* nu föreslagna arbetena vid psykiatriska sjukhuset samt vid S:t Sigfrids, S:t Lars, S:ta Maria, S:t Jörgens, Restads och Furunäsets sjukhus utgöra ett led i de omläggnings- och kompletteringsarbeten inom de elektriska installationerna vid de statliga sinnessjukhusen, som pågått sedan en följd av år och vartill medel anvisats av riksdagen senast för budgetåret 1946/47. Då de föreslagna arbetena synas vara av angelägen natur, vill jag förorda, att de komma till utförande under nästa budgetår. Emellertid äro utredningarna i de olika ärendena ännu ej slutförda. *Byggnadsstyrelsen* och *medicinalstyrelsen* ha i detta läge ansett, att ett sammanlagt belopp av 275 000 kronor skulle anvisas för samtliga ifrågasatta arbeten samt att de olika ärendena senare skulle slutgiltigt behandlas inom denna kostnadsram. För egen del har jag intet att erinra mot vad sålunda föreslagits. Jag förordar alltså, att för de nu ifrågavarande arbetena för nästa budgetår anvisas ett sammanlagt belopp av 275 000 kronor samt att det får ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan utredningarna i ärendena slutförts, inom nämnda kostnadsram bestämma, vilka belopp som må tagas i anspråk för vart och ett av de olika sjukhusen.

Om- och tillbyggnad av psykiatriska kliniken i Lund.

I enlighet med förslag i propositionen nr 244 till 1947 års riksdag anvisade riksdagen till om- och tillbyggnad av psykiatriska kliniken i Lund för budgetåret 1947/48 under Va huvudtiteln ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

Departementschefen har nu anfört följande i ärendet.

Jag har redan i den till förra årets riksdag avlåtna propositionen nr 244 närmare utvecklat skälen för att en genomgripande om- och tillbyggnad bör vidtagas av den psykiatriska kliniken i Lund. Jag behöver därför icke här närmare uppehålla mig vid frågan om behovet av de planerade arbetena vid kliniken. Jag ansåg även i nyssnämnda proposition det då föreliggande ritningsförslaget ur vård- och undervisningssynpunkt ändamålsenligt och i och för sig godtagbart. Emellertid fann jag de till 1 700 000 kronor beräknade kostnaderna för förslaget genomförande förhållandevis höga. Jag förordade därför, att i samband med upprättandet av erforderliga detaljritningar en omprövning skulle verkställas i syfte att utrona, huruvida förenklingar eller eljest besparande omläggningar i byggnads-

programmet kunde genomföras utan men för de ändamål, som kliniken skulle tillgodose.

Genom byggnadsstyrelsens försorg har nu verkställt en sådan överarbetning. Därvid ha prövats olika andra lösningar av frågan än den i propositionen nr 244/1947 redovisade, men dessa ha icke befunnits medföra någon nämnvärd kostnadsbesparing eller några större fördelar ur planläggnings- eller driftssynpunkt. Ej heller har det visat sig möjligt att begränsa den tidigare föreslagna utbyggnaden. Tvärtom har behov visat sig föreligga av vissa ytterligare lokaler. Å andra sidan ha emellertid de tidigare planerade ombyggnadsarbetena kunnat i vissa hänseenden begränsas, så att på grund härav — trots de nytillkommande lokalerna — ernåtts en besparing av 160 000 kronor, vilket belopp beräknats motsvara den prisstegring, som ägt rum, sedan byggnadsföretaget senast kostnadsberäknades. Byggnadsstyrelsen har därför f. n. beräknat totalkostnaden för om- och tillbyggnaden av kliniken till samma belopp, som upptogs för ändamålet i nyssnämnda proposition, eller 1 700 000 kronor.

Av vad sålunda tillkommit, sedan frågan behandlades vid förra årets riksdag, synes mig tydligt, att några ytterligare förenklingar eller eljest besparande omläggningar icke kunna vidtagas, om kliniken skall kunna väl fylla de uppgifter, för vilka den är avsedd. Jag föreslår därför, att de av byggnadsstyrelsen nu framlagda ritningarna läggas till grund för om- och tillbyggnaden av kliniken. Kostnaderna för arbetena uppskattar jag i likhet med byggnadsstyrelsen till 1 700 000 kronor. Av detta belopp torde för nästa budgetår böra anvisas 750 000 kronor.

Å s. 31 i statsrådsprotokollet har intagits en sammanställning av kostnaderna för de i det föregående omförmälda byggnadsföretag, för vilka medel ansetts böra anvisas å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48. Kostnaderna uppgå till 259 500 kronor.

Departementschefen anmäler i förevarande sammanhang, att byggnadsstyrelsen i skrivelse den 9 oktober 1947, vari hemställt om anvisande av anslag till bestridande av merkostnader för vissa byggnadsföretag under bl. a. statens allmänna fastighetsfond, under rubriken inrikesdepartementet upptagit ett antal byggnadsföretag vid statens sinnessjukhus, för vilka enligt styrelsen anvisats tillhopa 4 852 800 kronor och för vilka kostnadsstegringen fram till sommaren 1947 av styrelsen beräknats till sammanlagt 950 000 kronor.

I anslutning härtill uttalar departementschefen, att det knappast syntes erforderligt att för täckande av kostnadsökningar på ifrågavarande byggnadsföretag, av vilka f. ö. de flesta ännu icke påbörjats, medel nu anvisades. Det syntes i stället lämpligare att vederbörande myndighet, sedan resp. byggnadsföretag igångsatts och fortskridit så långt, att de slutliga kostnaderna kunde överblickas, för varje särskilt fall inkomme med förslag till beräkning av på grund av kostnadsstegring erforderligt tilläggsanslag samt att därefter medel efter omständigheterna anvisades på riksstaten eller på tilläggsstat. Såsom framginge av vad som tidigare anförts i denna proposition hade detta tillvägagångssätt redan använts i fråga om vissa byggnads-

företag. Skulle det i något undantagsfall visa sig oundgängligen nödvändigt, att medel ställdes till förfogande utan att riksdagsbeslut i frågan hunne avvaktas, borde Kungl. Maj:t äga möjlighet att med anlitan­de av under anslaget till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. förefintliga medel förskottsvis anvisa erforderligt belopp. I sådant fall syntes framställning sedermera böra göras till riksdagen om anvisande av medel för täckande av ianspråktaget belopp.

Sammanlagda medelsbehovet för de i det föregående angivna byggnadsföretagen, för vilka medel ansetts böra för budgetåret 1948/49 anvisas under anslaget till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m., uppgår enligt en å s. 32 och 33 i statsrådsprotokollet intagen sammanställning till i avrundat tal 4 130 000 kronor. Med avseende å de till byggnadsarbetena anvisade medlen har ansetts böra gälla, att den angivna fördelningen icke skall vara i detalj bindande för medlens disposition. Sålunda borde i den mån så med hänsyn till sättet för byggnadsarbetenas bedrivande eller eljest kan befinnas lämpligt, enligt Kungl. Maj:ts bestämmande en ökning av beräknad medelsdisposition för visst ändamål kunna ske mot det att motsvarande minskning vidtages för ett annat.

Utskottet.

Den i propositionen föreslagna nya paviljongen vid Mariebergs sjukhus finner utskottet draga förhållandevis höga kostnader per vårdplats. Utskottet vill emellertid icke motsätta sig att de av Kungl. Maj:t äskade medlen anvisas, men förutsätter, att en omprövning verkställs i samband med upprättande av erforderliga detaljritningar i syfte att utröna, huruvida icke besparande omläggningar i byggnadsprogrammet kunna genomföras utan men för paviljongens ändamålsenlighet.

Ej heller vill utskottet motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag med avseende å de elektriska arbetena vid vissa sinnessjukhus, ehuru det varit önskvärt att kostnadsberäkningarna slutförts vid en sådan tidpunkt, att en mera preciserad uppgift härom kunnat föreläggas riksdagen.

Kungl. Maj:t har hemställt om bemyndigande att utan riksdagens beslut i frågan äga möjlighet att med anlitan­de av under anslaget till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. förefintliga medel förskottsvis anvisa erforderligt belopp till täckande av uppkomna kostnadsökningar vid pågående byggnadsarbeten. I det uppkomna läget synes ett sådant bemyndigande påkallat. Utskottet förutsätter emellertid att all möjlig omsorg iakttages vid arbetsplaneringen så att dylik medelsförstärkning i görligaste mån skall kunna undvaras.

I övrigt har Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till erinran.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

I. besluta

a) att vid Mariebergs sjukhus i Kristinehamn skall i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 12 mars 1948 förordat förslag uppföras en ny vårdpaviljong för en beräknad kostnad av högst 1 610 000 kronor samt att härför må disponeras 1 478 000 kronor av de medel, som av riksdagen tidigare anvisats för andra och tredje etapperna av om- och nybyggnadsarbetena vid sjukhuset;

b) att vid psykiatriska kliniken i Lund skola i huvudsaklig överensstämmelse med i nämnda protokoll förordat förslag verkställas om- och tillbyggnadsarbeten för en beräknad kostnad av högst 1 700 000 kronor;

II. till *Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.* anvisa

a) å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48 under statens allmänna fastighetsfond ett investeringsanslag av 259 500 kronor,

b) för budgetåret 1948/49 under statens allmänna fastighetsfond ett investeringsanslag av 4 130 000 kronor;

III. till *Om- och tillbyggnad av psykiatriska kliniken i Lund* för budgetåret 1948/49 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 750 000 kronor.

Stockholm den 18 maj 1948.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 107.